

СЫР ТАБИҒАТЫ

ҚОҒАМДЫҚ - ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ГАЗЕТ

ОБЩЕСТВЕННО - ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

2013 жылдан бастап шығады

Апта сайын жарық көреді

E-mail: syr.tabigaty@gmail.com

www.syrtabigaty.kz

ШЫҰ ЖАСЫЛ ЖӘНЕ ТҰРАҚТЫ ДАМУ ФОРУМЫ

Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар вице-министрі М.Ошурбаев ШЫҰ-ның жасыл және орнықты даму жөніндегі форумына қатысты. Форум ШЫҰ елдері арасындағы жасыл және тұрақты даму саласындағы практикалық ынтымақтастықты ілгерілетуге және жасыл, төмен көміртекті трансформацияға жәрдемдесуге бағытталған.

М. Ошурбаев өз сөзінде климаттың өзгеруі, экология, су ресурстарын басқару және орнықты даму мәселелері бойынша ортақ шараларды күшейтудің және келісілген шешімдерді әзірлеудің маңыздылығын атап өтті. Естеріңізге сала кетейік, 2026 жылдың 22 сәуірінде Астанада Өңірлік экологиялық саммит аясында «ШЫҰ мен ЮНЕП

экологиялық серіктестігі: өңірдің тұрақты болашағы үшін бірлескен іс-қимыл» атты жоғары деңгейдегі арнайы сессия өтті.

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар Министрлігі, www.gov.kz материалдар бойынша, фото www.gov.kz.

В РАМКАХ ОБЩЕНАЦИОНАЛЬНОЙ АКЦИИ «ТАЗА ҚАЗАҚСТАН» ПРОШЛА РЕСПУБЛИКАНСКАЯ АКЦИЯ ПО ПОСАДКЕ ДЕРЕВЬЕВ И САНИТАРНОЙ ОЧИСТКЕ

По всей республике в рамках общенациональной акции «Таза Қазақстан» состоялась масштабная акция по посадке деревьев и санитарной очистке территорий. Мероприятие направлено на охрану окружающей среды, благоустройство населённых пунктов и повышение экологической культуры населения. В целом за период реализации инициативы «Таза Қазақстан» по республике проведено более 1,5 тыс. экологических мероприятий. В результате собрано свыше 2 млн тонн отходов и высажено порядка 5,5 млн деревьев. Ежегодно в акциях принимают участие около 6,5 млн человек.

Отмечается рост экологической активности граждан. В частности, количество обращений через TazaQazBot увеличилось почти в 3 раза - с 9 935 в 2024 году до 26 137 в 2025 году. Посредством платформы поступают сообщения о необходимости проведения санитарной очистки, по которым принимаются соответствующие меры.

В рамках развития инфраструктуры проложено 276 км велодорожек и установлено 469 зарядных станций для электромобилей.

В соответствии с поручением Главы государства продолжаются работы по увеличению лесного фонда. В 2021-2025 годах высажено более 1,6 млрд сеянцев, из них 804 млн - за последние два года. План на 2026 год составляет 210,4 млн сеянцев.

В сфере управления отходами уровень переработки твёрдых бытовых отходов увеличился до 30,7%. В текущем году планируется довести данный показатель до 40%.

Кроме того, в ближайшие три года планируется создание 46 эко-территорий, из которых 33 будут реализованы уже в текущем году.

Утверждён Единый календарь экологических мероприятий на 2026 год, включающий 440 мероприятий, из которых 110 имеют общенациональное значение.

Мероприятие прошло в партнёрстве с Bank RBK.

По материалам Министерства экологии и природных ресурсов Республики Казахстан, www.gov.kz, фото www.gov.kz.

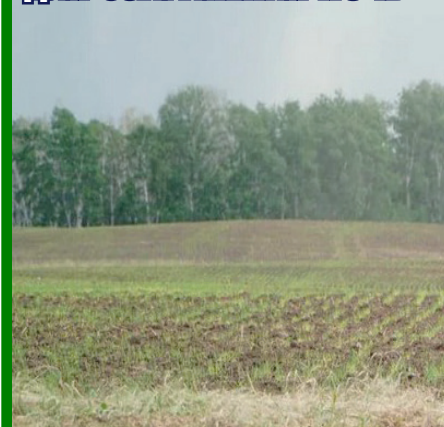
12+ №16(541)
6 мамыр
мая
May 2026
Сәрсенбі • Среда • Wednesday

ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ РИСКИ ПОД КОНТРОЛЬ: КАЗАХСТАН РАСШИРЯЕТ МОНИТОРИНГ ВОЗДУХА И ВОДЫ

ЧИТАЙТЕ НА 4-Й СТРАНИЦЕ

КАЗАХСТАН РАЗВИВАЕТ УГЛЕРОДНОЕ ЗЕМЛЕДЕЛИЕ ДЛЯ СОХРАНЕНИЯ ПОЧВ

ЧИТАЙТЕ НА 5-Й СТРАНИЦЕ

КАК ФОРМИРУЕТСЯ РАДУГА?

ЧИТАЙТЕ НА 8-Й СТРАНИЦЕ

ПРОГНОЗ ПОГОДЫ КЫЗЫЛОРДА	Ср., 6 мая 2026	Чт., 7 мая 2026	Пт., 8 мая 2026	Сб., 9 мая 2026	Вс., 10 мая 2026	Пн., 11 мая 2026	Вт., 12 мая 2026
Источник: gismeteo.kz	+31°C Малооблачно	+34°C Малооблачно	+31°C Ясно	+28°C Малооблачно	+27°C Малооблачно	+25°C Ясно	+27°C Ясно
Долгосрочный прогноз погоды является ориентировочным и отражает только характер изменения погоды.	3 м/с ЮВ 61% влажн. 749 мм рт.ст.	6 м/с Ю 53% влажн. 747 мм рт.ст.	3 м/с СЗ 68% влажн. 749 мм рт.ст.	7 м/с ЮЗ 48% влажн. 749 мм рт.ст.	6 м/с З 61% влажн. 749 мм рт.ст.	3 м/с СВ 46% влажн. 759 мм рт.ст.	4 м/с СВ 58% влажн. 760 мм рт.ст.

ХАБАРЛАНДЫРУЛАР

ОБЪЯВЛЕНИЯ

15.06.2026 жылы сағат 15:00-де Қызылорда облысы, Арал ауданы, Арал к., Ауэзов көшесі 34 («Гранд роял» ғимараты) «Қызылорда облысы Арал ауданындағы Жаманкылыш кен орнында тұз өндіруге арналған Тау-кен жұмыстарының жоспарына (№1 учаске); Жаманкылыш кен орнында тұз өндірудің салдарын жою жоспары (№1 учаске) «Қоршаған ортаны қорғау» материалдарын талқылау үшін қоғамдық тыңдаулар өткізеді.

Координаттары: 46°41'45,1"с.б., 62° 02' 43,7" ш.е., 46°42'18,1" с.б., 62°02' 43,5" ш.е., 46°42'08,3" с.б., 62° 03' 08,9" ш.е., 46°41'42,3" с.б., 62° 03' 03,0" ш.е.

Қоғамдық тыңдау онлайн режимінде Zoom платформасында бейнеконференция байланысы арқылы өтеді. Сілтеме: <https://us05web.zoom.us/j/82459546601?pwd=vAm8NNwO8mNSPc0aVFy0myarFN8laf.1>

Жеке конференция нөмірі: 82459546601. Қосылу коды: Cд4APP.

Тапсырыс беруші: «Арал-Ақтүз Гранд» ЖШС-і, ҚР, Қызылорда облысы, Арал ауданы, Сәкен Сейфулин к-сі, 51. БСН 221140019498, тел: +777781705262.

Жобаны әзірлеуші: «КазЭкосистемс» ЖШС, БСН 080840008840, Қызылорда қ., Байтұрсынов көш.48, тел.: 8(7242)275299, kazecosystems@mail.ru.

Қоғамдық тыңдаулар өткізілетін күнге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде, барлық ескертулер және / немесе ұсыныстар <https://ndbecology.gov.kz/> Ақпараттық жүйесінде, сондай-ақ prd@korda.gov.kz электрондық поштасы арқылы қабылданады қабылданады.

Жоба бойынша қосымша ақпарат: 8(7242)275299.

ЖАО эл.поштасы мен пошталық мекенжайы:Қызылорда облыстық табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу Басқармасы: Қызылорда қ., С.Бейбарыс көш.1, prd@vmail.kz, a.koszhanova@vmail.kz, prd@korda.gov.kz, 8(7242)605369.

15.06.2026 года в 15:00 по адресу: Кызылординская область, Аральский район, г.Аральск, ул. Ауэзов 34 (здание «Гранд роял») состоятся общественные слушания в форме открытого собрания по Разделам «Охрана окружающей среды»: к Плану горных работ для добычи соли на месторождении Жаманкылыш (участок №1) в Аральском районе Кызылординской области; План ликвидации последствий добычи соли на месторождении Жаманкылыш (участок №1).

Координаты участка: 46°41'45,1" с.ш., 62° 02' 43,7" в.д., 46°42'18,1" с.ш., 62°02' 43,5" в.д., 46°42'08,3" с.ш., 62° 03' 08,9" в.д., 46°41'42,3" с.ш., 62° 03' 03,0" в.д.,

Общественные слушания также проводятся в онлайн-режиме посредством видеоконференцсвязи на платформе ZOOM. Ссылка приглашения: <https://us05web.zoom.us/j/82459546601?pwd=vAm8NNwO8mNSPc0aVFy0myarFN8laf.1>

Идентификатор конференции: 82459546601. Код доступа: Cд4APP.

Заказчик: ТОО «Арал-Ақтүз Гранд», РК, Кызылординская область, Аральский район, ул. Сакен Сейфулина, д.51. БИН 221140019498, тел: +77781705262.

Разработчик проекта: ТОО «КазЭкосистемс», БИН 080840008840, г.Кызылорда, ул.Байтұрсынова,48, тел.:8(7242)275299, эл.почта: kazecosystems@mail.ru..

Все замечания и/или предложения принимаются в срок не позднее 3 рабочих дней до даты проведения общественных слушаний в Информационной системе <https://ndbecology.gov.kz/>, prd@korda.gov.kz.

Дополнительная информация по проекту: тел.: 8(7242)275299.

Электронный адрес и почтовый адрес МИО: Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области: г.Кызылорда, ул.С.Бейбарыс, 1, prd@vmail.kz, a.koszhanova@vmail.kz, prd@korda.gov.kz, 8(7242)605369.

ИНФОРМАЦИЯ О ЦЕЛЕВЫХ ТРЕБОВАНИЯХ И НАКОПЛЕНИЯХ: РАЗЪЯСНЕНИЕ ЗАКОННЫМ ПРЕДСТАВИТЕЛЯМ УЧАСТНИКОВ ПРОГРАММЫ «НАЦФОНД-ДЕТАМ»

В связи с поступлением в ЕНПФ обращений законных представителей по вопросу отсутствия отображения в личном кабинете на портале электронного правительства eGov.kz, а также в мобильных приложениях eGov Mobile и банков второго уровня информации о целевых требованиях, начисленных их детям за 2025 отчетный год, ЕНПФ поясняет, что указанная ситуация может быть обусловлена следующими причинами:

1. Отсутствие обновления документов в мобильных приложениях. Для корректного отображения информации необходимо обновить документы, следуя по пути:

- в приложениях eGov Mobile: «Цифровые документы» - «Семья» - «Обновить список документов» - «Начисления из НАЦФОНДА»;
- в мобильных приложениях банков второго уровня, например, в Kaspi.kz: «Госуслуги» - «Все документы» - «Обновить список документов» - «Начисления из НАЦФОНДА».

2. Отсутствие сведений о начислении целевых требований детям, достигшим либо достигавшим 18-летнего возраста в текущем году. В данном случае информация не отображается в личном кабинете законного представителя в связи с тем, что целевые требования обрели статус целевых накоплений (ЦН) и теперь право доступа к сведениям о них доступно непосредственно получателю ЦН (гражданину, достигшему или достигавшему 18-летнего возраста в 2026 году).

Напомним, что целевые требования граждан,

которым исполняется 18 лет в отчетном году, становятся ЦН и в начале года автоматически зачисляются в долларах США на их целевые накопительные счета (ЦНС) в ЕНПФ. С даты достижения своего 18-летия молодые люди имеют право самостоятельно использовать свои целевые накопления на улучшение жилищных условий и/или на получение образования, либо сохранить на будущее как пенсионные сбережения.

При этом получатели ЦН должны самостоятельно получать информацию о своих ЦН посредством их личного кабинета на интернет-ресурсах ЕНПФ либо электронного правительства. ЕНПФ согласно казахстанскому законодательству гарантирует тайну ЦН, включая сведения об остатках и о движении денег на их ЦНС.

ЕНПФ рекомендует законным представителям своевременно обновлять цифровые документы в мобильных приложениях, а также при необходимости разъяснять детям, достигшим совершеннолетия, порядок самостоятельного доступа к информации о ЦН.

Информацию о факте участия ребенка в программе и начисленных целевых требованиях детям до 18 лет родители или другие законные представители несовершеннолетнего могут также проверить на специально созданном сайте kids.eprf.kz по ИИН ребенка, где можно ознакомиться с условиями программы, получить инструкции, ответы на интересующие вопросы.

Пресс-центр АО «ЕНПФ».

В ВУЗАХ КАЗАХСТАНА ПРОШЛИ ЭКОСЕМИНАРЫ ПО СОХРАНЕНИЮ ВОДНЫХ РЕСУРСОВ

Экологические семинары на тему сохранения водных ресурсов сегодня прошли в вузах страны, передает «24KZ». Участниками акции стали более четырех тысяч студентов и преподавателей. Они представляли 18 учебных заведений. В Алматы экоклас провели в Казахском национальном аграрном университете. Эксперты рассказали о важности бережного отношения к воде и презентовали эффективные технологии

экономии ресурсов. Это, в частности, водосберегающие технологии, цифровые системы управления и многое другое. Также студенты проинформировали о мерах, которые реализует государство в сфере рационального использования водного фонда Казахстана. В рамках экокласа также состоялась выставка научно-исследовательских проектов молодых ученых.

Нурбахыт Абдрасилов, заместитель председателя информационно-аналитического центра Министерства водных ресурсов и ирригации РК:

- На сегодняшний день наше министерство ведет активную работу по трем направлениям. Первое - это применение водосберегающих технологий, а также субсидирование воды. На сегодняшний день наше министерство субсидирует порядка 85%. Второе направление - промышленность. В промышленности мы применяем технологии повторного оборота, вторичное использование воды. Третье - экономия в бытовых условиях, пропаганда того, как нужно правильно пользоваться водой.

По материалам www.24.kz, фото из открытых источников.

КЭСІПКЕРЛЕРДІ АҚПАРАТТАНДЫРУ МАҚСАТЫНДА БІЛІМ ЖӘНЕ ТӘРБИЕЛЕУ, ОРЫНДАРЫ КЭСІПКЕРЛЕРІНЕ САНИТАРИЯЛЫҚ-ЭПИДЕМИОЛОГИЯЛЫҚ САЛАМАТТЫЛЫҒЫ САЛАСЫНДАҒЫ НҚА-ҒЕ (САНИТАРИЯЛЫҚ ҚАҒИДАЛАР БОЙЫНША)

Білім беру және тәрбиелеу орындарының асханаларына қойылатын, санитариялық-техникалық талаптарының сақталуы ҚР ДСМ 2022 жылғы 17 ақпандағы № ҚР ДСМ-16 бұйрығымен бекітілген "Қоғамдық тамақтану объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидасына сәйкес жүзеге асырылады;

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 30 қарашадағы № ҚР ДСМ-220/2020 бұйрығымен бекітілген «Халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы мемлекеттік бақылауға және қадағалауға жататын өнімдер мен эпидемиялық маңызы бар объектілер тізбесінің» 3 тармағының 2 тармақшасына сәйкес білім беру және тәрбиелеу объектілері эпидемиялық мәні жоғары объектілерге жатады және Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 7 шілдедегі № 360-VI ҚРЗ «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» кодексі (бұдан әрі – Кодекс) 19-бабы 1 тармағының 1 тармақшасына сәйкес эпидемиялық мәні жоғары объектінің халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы нормативтік құқықтық актілерге сәйкестігі туралы санитариялық-эпидемиологиялық қорытындысы (бұдан әрі – СЭҚ) болуы міндетті.

СЭҚ беру тәртібі «Халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласында мемлекеттік қызметтер көрсетудің кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-336/2020 бұйрығымен бекітілген санитариялық-эпидемиологиялық қорытындылар беру жөніндегі мемлекеттік қызметкер көрсету қағидаларымен реттеледі.

Мектеп асханаларына қойылатын негізгі санитариялық талаптар:

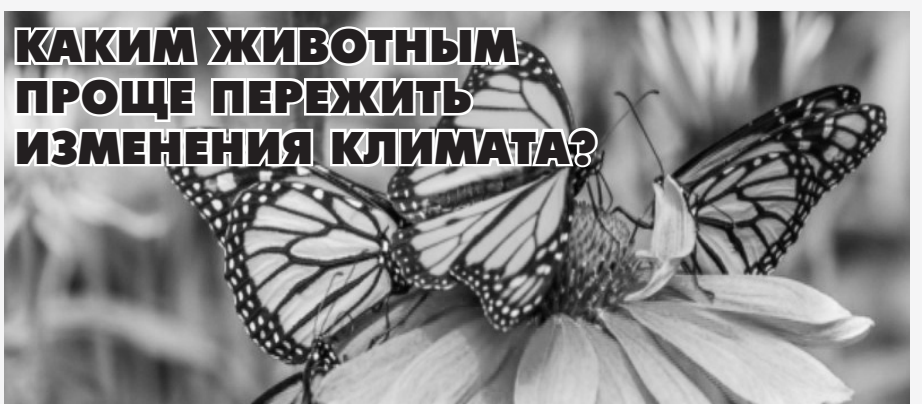
- Тамақтану блогында тағамның технологиялық карталары, өнімдердің жарамдылық мерзімін растайтын құжаттар болуы міндетті;
- Асхана қызметкерлері міндетті медициналық тексерістен өтіп, жеке медициналық кітапшамен қамтамасыз етіледі;
- Ыдыс-аяқ үш сатылы жуу әдісімен жуылады: механикалық тазарту → жуу → шаю → дезинфекциялау;
- Дайын тағамнан тәуліктік сынама алынып, 48 сағат сақталады;
- Асханалар орталықтандырылған су жүйесімен және кәріз жүйесімен қамтылуы қажет;
- Осы тағамнан улану мен жедел ішек инфекцияларының алдын алу үшін бірнеше шараларды қатаң сақтау қажет;
- Тағамның сапасы мен қауіпсіздігін бақылау;
- Қызметкерлердің санитариялық-гигиеналық білімдері мен дағдыларын арттыру;
- Инфекциялардың алдын алу және ауруды жұқтырудың жолдарын болдырмау;
- Ас блогында келесі бөлмелер қарастырылған: ас пісіру бөлмесі, ыдыс жуу бөлмесі, қойма;
- Ас блогында технологиялық процестердің бірізділігі көзделуі тиіс, шикі және дайын өнімнің, пайдаланылған және таза ыдыстардың қарама-қарсы ағыны сақталған болуы керек.
- Асханада механикалық түрде іске қосылатын желдету көзделуі;
- Жылу және ылғал бөлу көзі болып табылатын жабдықтың үстінде сыртқа тарту шатыры орнатылған;
- Асханадағы тағамдар мен аспаздық өнімдердің сапасына органолептикалық бағалау журналы толық жүргізілмеген;
- Асхана арнайы тағамдарға арналған үстелдермен, сте лаждармен және 3 ұяшықты және 2 ұяшықты ыдыс жуатын ванналармен, тоңазытқыштармен жабдықталған; Ас блогының қажеттілігін ескере отырып, ластанған жағдайда оны ауыстыру мүмкіндігімен бір мезгілде

пайдаланылатын ыдыс санымен асхана, шай, шыны ыдыспен және асхана аспаптарымен қамтамасыз етілген;

- шикізат пен тағам өнімдерінің (ет, сүт, сүт өнімдері, көкөніс, жеміс, шырндар, дәмді дақылдар қант, сары май, көкөніс майы) ішінара қауіпсіздігін куәландыратын құжаттары Кеден Одағының сәйкестігі жөнінде декларациясы және ветеринарлық анықтамаларының болуы;
- Қойма үй-жайларында, тоңазытқыш камераларында тамақ өнімдерін сақтауға арналған тоңазытқыш жабдығымен жабдықталған;
- Қойма үй-жайлары жеңіл жуылатын, залал-сызданатын сөрелер мен тауар қойғыштармен жабдықталған, талапқа сай орнатылған;
- Асхана, шай, шыны ыдыстарын, асхана аспаптарын, ас үй ыдыстарын, мұқаммалды жуу процесі

- Тез бұзылатын тамақ өнімдері мен жартылай фабрикаттардың бракераж журналы 5-қосымшаның 1-кестесіне сәйкес жүргізілмеген; Ұйымдастырылған ұжымдар үшін қызмет көрсетілетін және дайындалатын қоғамдық тамақтану объектілеріндегі тағамдар мен аспаздық өнімдердің сапасына органолептикалық бағалау журналы 6-қосымшаның 2-кестесіне сәйкес жүргізілмеген
- Персоналдың арнайы киім кию ережесі сақталмаған
- Бөлшектеу тактайшалары мен пышақтарды олармен өңделетін өнімдерге сәйкес таңбаланған; Шикі және дайын өнімдерді бөлшектеуге арналған мұқаммал арнайы бөлінген орында бір-бірінен оқшау сақталған; Бөлшектеу тактайшалары, ет және балық кесуге арналған дінгектер тамақ өнімдерімен жанасуға арналған, тесіксіз және саңылаусыз
- Асхана қызметкерлері жұмыстың басталуы алдында шапшартын қаппақ немесе орамал астына жинайды, зергерлік әшекейлерін, сағаттарын және де басқа сынатын заттарды шешедей.
- Жас ерекшелігіне қарай нормалар сақталуы керек: Мәзір:
 - 1-4 сыныпқа бөлек;
 - 5-11 сыныпқа бөлек құрылады.Порция мөлшері де оқушы жасы мен сыныбына сәйкес болуы тиіс.
- Қауіпсіз өнімдер қолданылуы қажет:
 - Сапасы дәлелденген (сертификатталған) азық-түлік;
 - Мерзімі өтіп кеткен өнімдер қолдануға қатаң тыйым салынады;
 - Тез бұзылатын өнімдер (ет, сүт, жұмыртқа) тоңазытқышта дұрыс сақталуы керек.
 - Тағам дайындау технологиясы сақталуы керек:
 - Ет, балық, құс еті толық термиялық өңдеуден өтеді;
 - Қайталай жылытуға рұқсат жоқ;
 - Дайын тағам шикі өнімдермен жанаспайды;
 - Тағам 2–3 сағаттан артық сақталмайды.
 - Тұз, қант, май деңгейі шектелген;
 - Қант мөлшері шектеледі (тым тәтті тағам болмауы керек);
 - Тұз мөлшері азайтылған;
 - Майлы, қуырылған тағамдарға тыйым салынады;
 - Газдалған, бояуы көп сусындар берілмейді;
 - Тыйым салынатын тағамдар:
 - Фастфуд (гамбургер, хот-дог);
 - Қуырылған тағам;
 - Чипсы, сухарики;
 - Газдалған сусын;
 - Майонез;
 - Қатты тәттілер (лавашка, ириска, т.б.);
 - Консервілер.

Нұрғұл Рахымжанқызы МУСАЕВА,
Қызылорда қалалық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының жетекші маманы.

Изменение климата трансформирует нашу планету, влияя на биоразнообразие. Исследование 2022 года, возглавляемое Джованни Строна, показало, что при умеренных парниковых выбросах мы можем потерять почти 20 % позвоночных к концу века, а при наихудшем сценарии - до 30 %.

Отмечено и снижение численности наблюдаемых видов на 69 % с 1970 года, а также констатирована угроза исчезновения для примерно 1 миллиона видов.

Изменение климата влияет на популяции через экстремальные погодные явления и сокращение среды обитания. Страна и его команда смоделировали экосистемы,

обнаружив, что потеря одного вида может вызвать каскадное вымирание других. Крупные виды, находящиеся на верхних уровнях трофической цепи, более уязвимы, тогда как виды на нижних уровнях, такие как насекомые и грызуны, могут лучше адаптироваться к изменениям.

Исследования показывают, что виды с высокой скоростью размножения эффективнее используют ресурсы и быстрее приспосабливаются к переменам.

По материалам gismeteo.ru, фото © Shutterstock/FOTODOM.